

document 1 La diada dels morts en una casa pairal

7

El toc de les ànimes ^{en} al dia dels morts renova dins
l'ànima quan en el sent en la casa pairal, allà
on ha nascut i ha viscut els anys de la infantesa.
Les campanes sonen grans en la quietud del po-
ble, (quiet) i en les parets nues de la casa nadiua,
l'esperança de les persones bones que hi vivien
en la simplicitat de la humilitat en el temps passat.

En aquest dia i hora dins aquestes blanques parets
se'n renova la figura del pare i de la mare i dels
germans meus en la infantesa. La mare guardadora
i mestressa de casa, ordenadora i austera regina de
la família amb olor de roba blanca de calçera,
guardadora i regina de la casa ~~des~~ mentre duraven

(omissió dels mots)

2

els llargs viatges del pare pels amples mars d'Amèrica.
Després veig an ell, el pare, arivant amb olor de mar
salada; el veig al cap del llarg caner de cases netes
i humils, després de mesos d'absència a Juan uval.
tres, els fills, corrien a besar-li la ma, mentre ell
brandant el cap perava coses profundes en el fons
de l'ànima. Y el veiem anegut en la taula, llavors
més aplanament parada que en els dies de sa
absència; i veiem el gat de cap gros, amb posat fidel,
fregar la finor del pel d'un costat i altre contra les
canes de l'amo arivat de nou, esperant la
moxaïna de ~~benmunt~~ ^{benmunt}, mentre els petits callats
unif. temerosos miraven i escoltaven aquell home
cobrat pel sol i la sal marina, i semblava que tot

(Oració dels morts)

un morí ^{hagués} no hagi entrat a casa, o que la casa
o' hagués aïllat, afatant blavors i volliades de l'alt
tic, i que contemplés els paisos verges, que el
pare desirava com cosa viscuda i estimada. Els sen-
yors més grans que ja ^{l'havien} han acompanyat
en viatge, ~~en tota~~ a ropar per [a unificar-se la roba]
i anar [a donar el torn] al carrer [per] a trobar la via
alta, espigada amb la unada empordada i fomentada
allí prop el tírric, davant la blavor majestuosa i
en la berllum dels primers estels punxins en l'alt
immensitat més quieta del cel amplíssim."

Queri: Com fou que al Mestre u li despertés la vocació musical?
Cap antecendent de feia previsible. Unicament el Xu ^{anem que calia cobrir el paper de Xu} part
ocurria la guntana a la porta de la nova caseta, i allavors
canta aquell cant popular ^{de la cançó} del Rosari de St Antoni de Pàdua que cantaven
les dones del caner amb el coisi de fer punts sobre la falda i per
tenir l'espos o el germà lluny. ~~construïa la cançó~~ ^{cançó} ~~de la cançó~~
~~pl. 233~~ resonava dins l'ànima del mestre i potser cany

~~tituli~~ ^{la família} la primera sembla de la nostra cançó en el ^{seu} ~~seu~~
amb ^{cor} ~~amb~~ ^{amb} la melodia (pl. 237) (2) ^{amb cançons} ~~amb~~ ^{nº 2 - (pl. 64)}
~~També~~ ~~(2)~~

El 1875, quan el ~~Mestre~~ futur Mestre tenia entre 7 i
8 anys la família es trasllada a Barcelona. Les cançons
fouen l'afitació promoguda per les guenes carlines
que produïen gran païr en l'infància parlant mamoneja
Quan ell la veia ^{tenien efecte} ~~es produïa~~ una de les exposicions vivas

El seu amor ^{i desamor} per la canço' popular ja no el deixava
mai més, i el volerà encomanar a tothom. Quan
l'amic Mre Tomàs i ^{l'}qui us parla estaven ^{l'any 1927} recollint
per terres empordaneses, recollint els tresors de
les nostres melodies populars per encàrrec de l'obra
del "Cançoner Popular de Catalunya" el meu pare
~~em deia~~ m'escrivia en una de les seues lletres: "Estic content de
la seva animació en la feina de recollir cançons. És una
pràctica d'una eficàcia transcendent, és beure l'aigua
refrescant de l'ànima del poble a la seua mateixa aigua
lenta; és copsar directament l'esperit i el temps de cada
Artísticament també té una eficàcia extraordinària
perquè encomanar aquella vida pura, natural i espontània
que ha de tenir tot art veritable, d'una capacitat de
millesers, enlluernadors, i irreversiblement exòtics." Escolta
[al darrer

El mestre ho havia dit: "El dolor avui desapareix
- dent de ~~l'ent~~ ^{l'ent} hi decor que ella la gentel, fue-
hi la canço, i entregat hi decor que ella la gentel, fue-
tipicaria chintre ten un dia o altre en l'expressió
del teu propi temperament i natura!"

A la pl 6 h3

~~També hi ha filhotes d'uns d'altres~~
~~filhotes d'altres~~
Per completar aquells records direm 6a i 7a
que també hi filharen d'uns
e' d'altres del mateix

9/ També hi ha filhotes d'uns d'altres
quelles campanes de la Paròquia estimeren. Sempre hi tingué
una devoció especial, llavors com en parlava en 1912 en l'obra
des de l'any
dedicada al seu germà Francesc: "El toc de les campanes
destrengué una única qui porta duracions, usables i mistèrics
i' de vegades trontolla l'esperit amb el sentiment profund de
la vida i la mort: Cada vegada que el sento aquest
toc comença el toc de l' Ave Maria i' après al Març
un leuament suprem per a mi; el campana que en un
moment la tornada i' el ritme era un artista i un
devot; cada vegada que el sento aquest toc, com en un
puntu el record de la mare per al sentit la primera can-
canada per deia: "Alabada h' a Mare Santíssima" Ave Maria
i el mar i el sol i les parets blanques "Humbleria per
entonables també d'Angelus Domini".

a l'abr 2

~~y heu completat els records d'aquell temps copiant
un pagament d'una lletra adreçada l'any 27 agost 1912
al seu germà polític Francesc presumint de de legat~~

al seu germà. El toc de les campanes destremma mica i porta l'esperit amb el nobles i místics i a vegades trontolla l'esperit amb el sentiment profund de la vida i de la mort. El toc de l'Ave Maria te afina al Masson un encant suplença mi; el campaner que en va inventar la melodia era un artista i un devot; Cada vegada que el sento, com un despertar el record de la mar per ^{en} sentir la primera campanada ja deia "Alabada sigui Maria Santíssima" Del mar, i el sol i les parets blanques ximplava que en l'ocian també l'Angelus Domini".

Aquest record dels primers anys marroquins el t'el
meu clarat amb ^{pensaments} ~~amb~~ a l'esperança en ^{la} ~~la~~ part de la
bona (al darrer)

Reva correspondència. Ja hauríem ~~ocans~~ de ~~comprovar~~ la
paternitat al final d'aquesta ~~nova~~ ~~marxa~~

Pero ~~no~~ deixem-me transgredir ^{encara} un altre pamput
i una lletra ^{molt any després} adreçada a un deïble predilecte, paper
impuntat, Joan Robert Carreras, en felicitar-lo pel seu
retorn a la Palma després de complir els se-
stendís a Pam. ~~india~~: "Res més per avui que
això ja ho continuarem al Mamou, a l'eixida de casa,
on encara hi ha un taronger plantat abans de jo
né i de i un roser que la meua mare va plantar, i el
matex al i la puresa de l'aire del temps aquell de la
meua infantesa. I en aquest ambient, l'esperit i l'apètit
i el cor glateix aplemment, estudiant la vida!"

9
pecialitat que ell admirava més. Albenís li havia d'inter-
regar més tard la preparació dels cors de la nova òpera "Helm"
que no ~~havia~~ a donar², fent-li l'obsequi d'una afellu-
de coberta composta d'un brillant i fina perla, testimoni d'afec-
-ió i reconciliament. A més Millet des de la mateixa ciutat, i
quan estava a aquest magatzem, abans d'entrar al Conserva-
tori. elegia amb gran familiaritat a la 1^a a la 1ª versla amb gran fa-
cultat <sup>apudum de un patió i per a salutaris desobedi-
guals</sup> ~~guals~~ ^{particul} la prauística que se li presenten.
adhere que porim Rapo' des de dinst.
He parlat abans de l'adunació per Vidiella. Bo és, per
comprova-les, l'article ~~fat~~ l'elogi d'iturbic que li
dedicà en un article publicat a R. U. C. en Setembre de 1913
que precisament fou a part per l'intererat, aquell per
transmista, amb la lletre que a continuació emplen
transmiste;

"Millet, exquisit amic meu :

"El cos inclinat damunt la taula del meu quarto d'estudi, el cap reverentment acostat, ple tot mon éner d'emoió, radallat d'afraïment, acabo de llegir l'hermós article que em dedica en les planes de la "R.M.C."."

"Deixi papir la bona obra, estimat Millet, i ... de finir: ¿de finir poder m'entenós (gaubei podria dir-se'n tan natural?) se val V. per a endur-se en les ànimes, i, com ha pogut escriure tot lo que passa en la meua? -----

Mai ungrí, cap artista, cap crític, cap mèdic, en'havia donat en llurs escrits i paraules, la sensació de que m'entenia; i a tort amb qui puc

confessar-me, vell dir-li que ara tinc la "mòble, intensa satisfacció de que he refut sempre per primera vegada en una vida". Déu li pagui, millor.

Capacitat, ple d'afaitament poso en la salut el simbolic però, penyor de la fidel amistat que li tindrà mentre alevi.

Carles J. Videll.

Banlon 9 Novembre 1913 "

Letra admirable que fou contestada pel artu en actiu no menys admirable pre vell llegir i pel prova agra ta devocio fement a que em referei:

11 novembre 1913

"Estimat mestre: Gràcies, també, per la seva carta. Va estimo molt. El meu article no és més que la exteriorització de la emocio que m'ha produït mentre el seu art singular des de me

12

noi el sentia a casa guardia amb la boca badada, fins
avui que he tingut prou temps de fer de amic i enaltar
artistes de totes categories.

durant aquest temps he vibrat moltes vegades
voltes per les xusacions de l'art, ja encontre jo l'eccepcional,
ja rebent-les dels altres, i no obstant la unica d'en Vdella
m'ha anoliat sempre per dins amb son record com cosa
única de poesia original que porta l'evocació pura
del primer amor a l'obrir-se l'ànima als primers
raigs fundants de la vida."

"I no sóc jo sol que l'entén aquest llenguatge
ideal del nostre artista, som molts, ho sé de cert, que quan
d'aquest món partirem, ens emportarem en l'ànima
seignals lluminosos d'aquest sen cant de l'ànima tra-
scendes benèfiques que ens l'hauran embellida i digni-

Casas unificadas Barcelona constituyen
Andreu Vidal Roger

En Buddó'edun'anglen

per (Mela Sta Martin) (1ª camera del dente)

Spandix (another 'market' - first common (fund), second

Phonetic

James Phillips

from 13 Regal (Cheyenne country) V. small plants (from the hills)
 from 13 Regal (Cheyenne country) V. small plants (from the hills)

~~Vorname (Name)~~ ^{Gonathia} Schumann

Fortu de Sta Cecilia

ja que hem fet al·lusió a la ^{senia} ~~ma~~ ^{intencional} ~~ma~~ faldagem de can-
 frardia, bo ~~zenta~~ ^{senia} ~~ma~~ ^{intencional} ~~ma~~ que intentem demostrar l'ambient
~~que en aquell temps regnava~~ municipal que en aquell
 temps regnava a Barcelona. El destre en el descri-
 magníficament en l'article titulat "Evocacions municipals
 de la Barcelona vintcentista" i publicat a "La Veu de
 Catalunya" el 28 de juliol de 1929. ~~Des~~ ^{Des} ell no ens sabem
 estar d'estreure'n alguns paràgrafs [o No ens sabem estar
 de llegir-lo.

document.

a la pà 13'

Port of Spain 5 Mayo 1887

2

Estimado hermano: al fin he recibido tu carta 10 del pasado viendo por ello que haces muy mala letra. A los sabios se les dispensa la mala letra por que escriben mas con el pensamiento que con la mano la voveza de imaginación les priva de hacerla buena, pues que escriben mas con el pensamiento que con la mano, mas los que piensan dedicarse al comercio deben hacerla muy buena y elegante, puesto que esto es una de las principales condiciones de todo dependiente del comercio. Como hermano tengo que soy y con alguna experiencia, te encargo no te hagas nunca la ilusión de poder ganar la vida con el piano. El sabido bien tocar es un magnifico adorno que facilita muy buenas relaciones mas yo pienso que el inglés, y aún mas que esto la una muy buena letra, a mas que un buen criterio para el dictado de cartas comerciales y sabiendo calcular y algo de teneduria de libros es más útil que el ser un

regular profesor de piano a lo cual no pienso que llegues²
tu, pues te faltan aún dos años y creo que nos será neces-
-rio antes de este tiempo ponerte a trabajar, quitar gas-
-tos de casa pues que nuestro padre ya está bastante vie-
jo y bastante ha trabajado. Además de esto, los negocios nos
siguen mal, y yo mismo no se aún lo que tendré que
hacer para ganarme la vida. Ah, si yo tuviera 14 años
y me encontrara en tu lugar como trabajaria (estudiando)
y que risueño veria el horizonte! - - - - -

También te será utilísimo que cogiendo un libro ~~anfibio~~
~~de cartas~~ epistolar de cartas en español procures traducirlas
al inglés y al francés, principalmente las comerciales, y en fin,
has de tener siempre presente que has de ser hijo del trabajo y que
si alguna importancia, si algún hermoso papel en esta vida, has
de representar, lo has de deber al estudio y a tu trabajo. Fíjate con
14 años, y debes acostumbrarte a él trabajando (estudiando) de 6
a 8 horas diarias, tanto como puedas hacerlo sin perjudicarte la
salud. Bueno es emplear dos horas al piano al día; mas bueno
también y muy útil te será que cogiendo un tratado de cál-

-culo mercantil aprendas a resolver todos los problemas
indispensables al Comercio — en fin, creo que me entenderás, y
que no harás como el año pasado que olvidaste a las
vacaciones lo que aprendiste en la Universidad; yo estoy
dispuesto hacer cuanto pueda para ayudarte a darte los
estudios necesarios que te lleven algún día a ser hombre
completo (un homme comme il faut). ¿se el camino que
debes seguir que no es otro que el que en esta carta te
indico

A Gabriel, novull dir-li res, sinó que quan pugui m'escrigui
una carta parlant-me d'en Lluis — i dels seus "adelantos" que
si veiem que no té voluntat per treballar estudiant, l'han-
rem de fer treballar d'altre modo, i per avui Ben.

5 Aug 1881

El zinghi sempre fa molta letizia. L'ippon
dedicar-se al comerç e ha de fer bones i bones
carteres comercials - col·lectes. És més útil que un regidor
professor de piano a la qual cosa no es pot arribar
mai. Primer ha de posar a ② " L'acte voluntari
ha de treballar estudiant, e ha de fer bones
d'altra manera. ①, ha de dedicar 6 hores al estudi, comerç
i música 2 o 3 al piano.

Milet però anava estudiant al Conservatori on tingué
 per mestres Miquel Font i Josep Rodoreda. Fou assí un
 temps més tard que es sotmeté al instratge de Carles
 f. Vardella i de Felip Redell. El nostre primer amista
 també amb una gran afició a les òperes del Liceu
 que llavors molts d'ells eren tan fides per Enric
 Salmeron. El meu pare m'havia contat moltes vegades
 l'episodi que provocà la seva ferma decisió, malgrat
 totes les oposicions, de dedicar-se de ple a la música.
 Fins i tot el vaig ajudar al seu biografi B. Samper a
 verificar encara, i ~~estava fusta la~~ ^{era tan fusta la} ~~era tan fusta la~~ ^{era tan fusta la} ~~era tan fusta la~~ ^{era tan fusta la}
 paraules que en llegíem uns paràgrafs. (Al 20 biografi
 Samper a partir del 27^{en} paràgraf)

a la pluma del danera.
 Aho el cubl (54)

"Al temps que en Millet estudiava al Conservatori ja no doni'ja Obrials les òperes: ho feia el mestre Senzebi Saluan, un altre prestigi de l'època"

"En Millet d'admirava i sortia encisat del teatre, quan avia a veure l'actuar. I justament el dia que fou acompanyant - en Millet - pel seu germà al ^{teatre} despatx on havia de fer l'aprenentatge per a dedicar-se al comerç, segons el desig de la família; trobà pel camí en Saluan, el seu ídol, i aquest encontre podem dir que fou providencial, per quan en aquell moment es decidí la vocació del futur Director de l'Orfè Català. Ell meditava, comter nat, i considerava amargament la perspectiva que li oferia el Camí que anava a emprendre, i en veure per - rar pel seu costat el Director del Liceu, li evocà la unió

de les brillants vetllades d'òpera, amb aquella orquestra que ⁽¹⁸⁴⁾
seguia el gest del mestre i sonava tan bé, es revoltà i
conegué cap a casa seva, on provocà una breu
violentíssima. Se seva decisió de desentendre's de tota
activitat comercial i de dedicar-se exclusivament
a la música, fou anunciada amb energia i presen-
tada com inrevocable. Trobà, naturalment, l'oposició
de tots, però ell, esasperat, es defensà bravament, i
gran, ~~després~~ d'esgotar d'una banda ~~altres~~
i de l'altra els arguments, el trobareu tot plorós, cla-
runt d'un llit, amb una excitació alarmant,
bé calgué, si no us plan per força, prendre en conside-
ració els desitjos de l'incipient artista i cedi a la
violència de les seues aspiracions. No cal dir que ja
no es pensà més en el Dopata, ni en Millet satisfet, per

que llumar-se a l'estudi del piano amb en (15/1)
Tursasme cantant!

a la pl. 16.

Josep Rodonda, director d'arxius de la Federa-
 ció de Gorts de Clavé, milità ~~al~~ al seu desig de
 Millet per tal de dirigir el cor "La Vira" de
 St Cugat del Vallès. Aquest fou el debut del
 mestre en la direcció coral. Això s'esqueu
 en 1883 quan el mestre tenia 16 anys. En el paper
 guardat pel men pare es conserva el Programa
~~informatiu~~ del Concert que donà lloc a l'estmentada agrupació.
 En ell hi havia part a més de "La Vira" un altre cor
 "El Progre" que ignorava l'existència. L'ordre de l'amb
 era la següent: 1ª part: Sufrança - des flors de llaur (la
 Vira) "De bon mati" (Progre) Americana (La
 Vira) Gloria a Espanya (Progre) - 2ª part: Els lle-

unyats (La Sira) . Els Penadors (Profesa) (12
la violèlia (La Sira). Els Nets del Almogàver (Bany

Una nota autògrafa del pare diu que aquest concert es
celebrà a benefici ^{de les famílies} dels afellats de Sta Coloma de
Farnès. Ignores amb quin motiu. Com se veu Clavi
de qui el mestre fou sempre un enamorat) fou
el seu debut de Director, yom'aleviava a dir
pels records ^{que en guarda}
~~que potser no fou mai tan ben interpretat com ell.~~
~~pels records que jo en guarda~~ el per cantar ell.

A can fràndia (1884?) Millet conegué Anna del Vire uns anys
més pòe que ell. Aquesta amistat incipient es feu feta i donà tanta envida
radica molt després de l'adversari de Vire a l'Orfeó. L'epistolari entre els
dos amics fou per tot pòem i una meravella que caldria conèixer. En Millet
sembrava ja que Vire haurà estat l'amic (i més) de la seva vida. D'ací

la primera ~~entre ells dos~~ ~~sin~~ ~~en~~ ~~entre ells dos~~ (18)
adme gran tenir de sangat-se defectes i's feien, dem-ne
acusacions. El cert és però, que la olidera de la creença cristiana
en el nostre Millet, repens confessió d'aquest, per seguda
a la guàrdia del seu amic. ~~Assimí un altre dia en parlarem~~
el nostre gran dia a l'autor de l'emprant que li don el
favor més gran que se li ha fet en la vida, des
d'ultra es refereix a això.

Als 47 anys ¹⁸⁸⁵ (1885) el nostre mestre ~~a San Feliu de~~
~~la llave' al caner Escudellers En Rodoreda~~ ^{torament} ~~per qui li feren~~
exerci ~~novament~~ la dependència al Magatzem de Milícia
de can Feliu (caner Escudellers), a instàncies de Rodoreda
que protegia l'establiment. Segurament per llavors per
es havia sota les ordres de Vidiella, i en el camp de la com
havia i instrumentari amb el Redell. Tan Vins per
li portà. ~~novament~~ ^{no} ~~com~~ ^{ment} ~~que els dos~~ ^{es} ~~es~~ ^{podien} ~~refiar~~

de l'auto didacticisme (^{elles} es coneixen intrínsecament els seus exercicis). Elles vives l'embarcà i ell es quedà a terra. El mestre en les classes de Pedrell fou considerable de francado (tenien afusament la mateixa edat). El mestre tortosí considerava ^{a Millet i Francados} ~~els dos~~ ^{com els seus millors deixebles} de l'època. Pedrell (aquella enorme figura senyera en la música hispànica) no era un pedagog en el rigorós sentit de la paraula, ^{si però un home amb força} ~~(amb força)~~ l'amor de grans ideals, que ^{d'immediata} ~~muntava al~~ seus deixebles a la canço popular com a deu inspiradora de la nostra música i l'amor a la Palestrina antiga hispànica que ell ~~descobria~~ quasi podríem dir que descobrí dos amors que en el cas de Millet donaren fruites prou riques tota la vida. Nos parlem del malhumor francès aquest últim exquisit d'una elegància suprema.

~~del 16 de Setembre del 1888~~

~~Per més que la "Taula Cronològica" publicada en fin recent~~
~~en sent en "Gaceta Musical" corresponent a l'any 1885~~
~~a data d'entrada del pianista sembla nul·la al Capítol~~
~~amb les lliçons de Pedrell i Vidella, les relacions amb~~
~~Rodoreda no, havien pas afeblit Així bé que el 3 de Febrer~~
~~de 1885 (abans d'entrar encara 18 anys), Millet que ne tenia~~
~~encara 18 anys, pren part en un "Concierto Vocal e Instrumental"~~
~~"organizado y dirigido por el Sr. Rodoreda para MM. de la~~
~~de los adelantados de sus discípulos". En aquest any el programa~~
~~veritable mostren de diferents obres, entre d'altres, El nostre~~
~~mini intenció en les següents obres: com pianista i compositor~~
~~en les següents obres: Tannhäuser Wagner, simfonia a dos pianos~~
~~a 4 mans per los Srs. Felin, Jover, Millet y Badena. II Als estils~~
~~(romanzuela composta per el Sr. Millet (alumnus de armonia) i representada~~
~~per la Sta. Ilustre (i de mofra) que Millet l'acompanya al piano)~~

② Segunda Sennata rusa ^{per a} para piano Rubinstein. ^{el concert} El concert ^{en aquest concert} en aquest concert

(21)

Es molt curiós que Millet havia de tocar el 1er concert de Beethoven amb orquestra, obra que treballa extraordinàriament amb molta il·lusió. Uns dies abans, però Rodoreda li feu dir que no disposava d'orquestra, i per tant, ~~per~~ després ho feu volgués amb el piano sol. Fou llavors que Millet escollí a començar la repeticó obra d'Anton Rubinstein sense altra guia que la pròpia.

Aquest concert tan curiós, que per vaines circumstàncies fou històric, acabava amb una "Patruella turca" dels Michelis ~~per tot~~ "por los alumnos de piano conocidos. Sense comentaris!

Un any després (1896) N. Mitalan ~~havia~~ que una propensió tan àmplia havia de tenir en la vida del Mestre i de l'Orfeó Català; de retorn de París, establia la Her

(al 23)

residência a Barcelona

Per més que la Taula Cronològica publicada recentment en
"Güia Municipal" ^{hem hem canviat} dempala l'any 85 com a data d'entrada
del pianista Elís Millet en les tasques del "Café Gülé"
tinc en mon poder una carta, que sembla ésser la primera
per vares circumstancies i pu data del 6 de Setembre de 1887.
La llegirem per que es molt curiosa i com que ~~no~~ ~~no~~ no m'és
nota les firmes de l'empresari i de Elís Millet, pian-
ta i Elís Pènis (carinònim) i de suposar que aquesta és la
primera, ja que en ella no hi figura el encara el con-
mista italià Cioffi. Enrollen i us plau el curs test:
(Llegri Centanta)

Après l'any de l'Exposé Universal en la qual ellis

Continente

6 Sep 1888

des fems
fin de qu. II 10 mens - 6 pces cada uterino - ~~6 pces~~ a la $8\frac{1}{2}$
S'ha de repetir el que es de mani sense cobrar més a Chan-
Jaments d'ofici a partura - sempre de $2\frac{1}{2}$ a $4\frac{1}{2}$
Es ardeles no es poden substituir ~~elles~~ Continentals
de l'any. S'el descompleixi - Anys 3 des la setmana
Cada setmana - Cada setmana dos o tres mesos.
Es pelen 1110 ptes unes mes per sengles unes

Take seguir l'Albó

(25)

Y amb en a 1891. Millet tenia 24 anys. ~~Desemany pleto~~
Es aquesta una data pletoica d'aconteixements per
~~la vida de l'artista~~ de tot ordre per la vida de l'artista
Els apunts del Mestre en un seu ^{quadern} ~~diari~~ íntim ens ajuda-
ran a desbrumar-lo. Considero interessantíssim
reproduir ~~extraure~~ algunes d'a les seues impressions d'aquell temps -
"1er de febrer: " Començo l'any amb lluita amb un
matèria. Amb lluita moral. Amb lluita artística.
Aleixandre Balines, Shakespeare, Berlioz

Reconito una intimitat

Tot que em compençui, un segon jo

"Em sento un caràcter dèbil, indecis, comprenc les
coses que haig de fer per anar dret, i no ho faig o ho
faig lentament"

"En Pedrell per ara poc metòdic en ensenyan, molt pocs
de si mateix. Faig retards aplicats a la unió
religiosa"

Aquest judici ^{que} de Pedrell ^{tenia} del poble Millet, no exclou per
res la veneració que tota la vida tingué per aquesta
nostra gran figura. Des nombrosíssimes lletres
de Millet al gran mestre Tortori, que es conserven íntegres
~~ho testifiquen i la~~ ^{bona} ombra dels ideals musicals de Pedrell a la
~~nostra ànima ho testifiquen~~ ^{ho} de Pedrell en l'ànima
i la ment del ^{nostre} mestre, ho testifiquen.

Seguiré amb ~~el~~ la lectura de les notes al llibre
30 de febrer "acabo el mes, poca diferència de com s'he
començat. Faig 'aneglos' ^{anagrames} a quartet a quartet com a
preparació a l'instrumentació". Fruit de les

22

llinons de Pedrell i alguna obra que m'ha
deixat he' fet " un "Benedictus" una "Ave Maria"
i un "Gloria laus" ^(compunt) per encàrrec de casa Aine que
ara el té per imprimir. Aven' he presentat al Mestre
les "Cançons 25" que li ha agradat molt, ha
dit, per lo inspirada i típica. També he fet una
Canço sobre una lletra nova: "No la veig
en plena llum".

Abril 18 "Compleixo 24 anys. El dia 15 la
Stushaer Musical (que diria Pedrell) ha publicat
una col·lecció de cançons que he titulat "Catalanes
ques": l'Himne, la Complanta, la Joventut i
la Tristesa són intines. Per la duanesa la casa
Aine publica el "Gloria laus" que mereix que un

elopi d'en Pedrell en la "Ghusthauó", i un altre ⁽²⁸⁾
d'en Rodríguez Allantura en la "Renaixença".
"Se fet també una canço, lleu i nívica, "La Canço
que vull cantar" ("La Balala") un Pare nostre pel
nois d'en Vila (no x' a qui es refereix), i ara estic fent
pràctiques d'instrumentació amb una sonata
de Beethoven, la Dramàtica."

I després veuen rathles que considero de la màxima
importància en l'evolució de la vida del Mestre. Són
així "Lleçons Estudis filosòfics sobre el Cristianisme
de Nicolás".

Són "Catalanesques" a que fa al·lucino la nota barrejar
glut compostes per a piano ven any abans
~~notat el número~~ però per no en tot els seus pa-
ments. L'última fou composta després el Tonant

avall " foren compostos (29)
~~avall~~ ~~fora~~ ~~compostos~~ després. L'Orquestra
n'estiuola d'aquesta ~~seguir~~ mite amb l'additament
de nouent avall, ~~després~~ ^{després} ~~aquesta~~ ^{directament} per
a Orquestra, for posterior. ^{encic} ~~Here~~ ^{ho} ~~considero~~
interessantíssim) com l'autor les judicava
^{36 anys després.}
un dia en ésser administrat després per Pau Casals⁽¹⁾
amb la seva Orquestra el dia 23 d'Octubre de 1922. ~~Heia en~~
el programa del concert, el Mestre Millet: "for cant
de joventut, sense pretensions de novelat, sense rebu-
sament de forma. No tenen altre mèrit que el de la mite-
ritat. Tenen aquests quadrets una pila d'amp;,
~~sorgien~~ en una època que l'ideal fermentava en
la joventut; l'amor a la tena i a les coses ens trankava
l'ànima; teniem ganes de besar les pedres velles,
els nostres monuments antics; enoltàvem

Les cançons del nostre poble com cosa sagrada;
Les estimàvem com el bes de la mare i el cor-
premiu com el somriure de l'estimada; tota altra
música la sentíem forastera i com sobrenat-
ural. De cançons de la terra era la veu dels nos-
tres plans i muntanyes i el crit de la nostra
sang.

"En aquest estat d'espirit, en aquella edat
florida de la vida, regien aquestes flors de
sentiment. Fortien quan volien i quan del cor
venaven! en moments d'entusiasme per
l'ideal, quan el cor estimava; quan el cor emp-
rava; quan les il·lusions brillaven al sol
de l'esperança; quan la recança l'anafava a l'au-
ma; flors llunils, mis marçides pel temps i per

els modes que canvien; però polució hi haurà el
perfum de la meua joventut allunyada. (31)
Que almenys aquest sentiment trogui el re-
pente de l'auditor modern, tan àvid de
les novetats audides, tan radall de les grans
formes sinfòniques dels segles" (7) (316a)

Perdonen aquesta digressió; parlaré per alt, no per meua
de famer, des notes del matí del 24 Setembre i 15 Novembre, d'un
intimisme coprenedor ~~per la meua estimació i del seu~~
en parlar de records dels seus estimats i del seu poble
de Masson, per referir-me als. Tothar-me a referir
després a les notes de 1892 per haver-hi alguna de transcripció
real per la seva vida.

Entre els anys 1891 i 1892 ~~per la meua estimació i del seu~~ El mestre Camps

~~para orquesta fabris~~

Des Calalunesques han estat ~~bocades~~ ^{espectacles} per a ~~grans~~ ^{infants} infants de vegades. Per aquestiu, per 1ª vegada en un concert de l'Orfeo al Palau de Ciències; després ~~en~~ ^{intermitentment} ~~en~~ ^{en} ~~la~~ ^{Gran} ~~auditoria~~ ^{auditoria} del nostre país i a fora d'ell (França, ~~altres~~ ^{altres}), han estat dirigides pel propietari, damole de fipron, (pare i fill), Taldre, Carals, Bustinduy, Pipel ^{el} etc, etc. Fener, Rich.

La seva obra per aquestes "Egloges", ~~Presuplicans~~ de
la de quartet de corda i que fou dirigida per
primera vegada als ~~Concerts Nicolau~~ ~~organitzats~~
pel venerable mestre per Antoni Nicolau en els
concerts per ell organitzats. Quan bien l'any 1918
la dirigí el mestre Joan Marín (aquesta personalitat
tan il·lustre de la nostra música tan important
preterida pels seus compatriotes), aplegut en feu el següent
justísim comentari: "Es la composició d'un poeta -
La seva diàfinitat, emocio i autenticitat son exigides.
Hi una bona l'entela, ni una violència la desquibla. És la
veritable impressió que el poeta ^{enfrent} ~~deu~~ ~~deu~~ la
natura, es la bella calma campestre cantada per l'artista.
Es la serenitat d'un ^{emiliat} dia de sol, quan el prat s'omple
en la unificació, és la transparència d'un cel estrellat

(encamen la llanda
quan el cor enyora ~~al cor~~ en el capvespre. En (3)
ella ~~aleg~~ joia, amor i tristor i agermanen i es
donen les mans, els ulls fets en les muntanyes
blavesques. I veu les nostres muntanyes les que
parren i no cap altre H

"Soi aquelles que porten dins el renó adient
al nostre esperit amant de la fena. I veu el
motus, i no altre, els pastors que hi troben"

"Soi aquelles que caminen jorrament al
ro del flabirol pels prats i muntanyes."

"I nostres, ben nostres, veu les enyorances, i nostre
l'elegant sentiment dels motus que constablen
en la totalitat del bell i del·li bucòlic H

"Sols un poeta català, de robusta sava depurada, com
ho és el nostre lleu i lleu, podia cantar, amb

34
ven inspirada i juvenícol, amb sentiment
d'inspiració virgiliana, la bellesa dels
nostres camps i la puresa immantada
que el ~~circoncint~~ ^{mon} "volta".

Dintre aquest matí 2 any 1891 ~~en~~ ^{des} de l'any
Millet forma part del Quartet del Cafè.
Pelajo com a prista amb la col. laborant
de Pàmies (Kammium) Ciffi (voli) i Soler
(d'exec. lent mestu de violoncel que formi per llarg
any d'exec. lent executants d'aquella especia
litat les nostres orquestres). És en el cenacle
del "Pelajo" que com tot hom sap veix
d'Orpo Català, el ventable fundador del qual i
primer director del qual foren Amadeu

35

Vins i Luis Millet. El marge certament es-
tuet d'aquesta conferència, no em permet explicar
les característiques d'aquesta obra magna (ho dicu amb
orgull i amb consciència) Altament ~~homenaje~~
tots els amants en ^{ho} ~~tenen~~ ^{molt de cor} ~~consciència~~. [Esperem que
la ^{pròxima} ~~tan~~ ^{apropada} publicació que la nostra entitat
~~us~~ ^{us} deu i que fem vots perquè promptament
sigui donada a la llum pública, la faci lucrar
més albradora]. No em puc estendre com voldria:
però si que diré que les seues característiques
~~no~~ ^{no} ~~la~~ ^{que} ~~veu~~ ^{veu} en síntesi: d'una escola
d'interpretació i d'interpretació artística d'interpretació.
d'escola coral (la personalíssima del Mestre,
de la qual n'estan orgullits i no tenim perquè canviar)
El Revalorització completa del nostre tresor

de la canço popular

(36)

III Creació d'una escola de composició coral catalana característica i molt àmplia que s'ha estès a altres diversos gèneres; escola que no ha estat aturada a la mort del seu fundador, ans al contrari (ho hi demostrem més d'una vegada) s'ha incrementat abundantment fins al que dignifica certs atractors. És amb molt d'honor, doncs, que vivim d'una herència (que no hi viui?), la cançó que i li donem un valor actual, però no volem que es mixti i s'esgrimeixi per fins contraris al missatge que ella porta.

IV Establiment d'una dignitat musical en els cantos d'Esplai, àdhuc abans de l'establiment del "Llotj Propi" de Pius X (1907) ^{expropiació} ^{proclamació}

V Veritable descobriment o re-encarnació gloriosa, ^{al} ^{la} nostra ^{propietat} ~~entitat~~, de les grans obres corals o corals-sinfòniques dels grans genis universals.

VI Una llarga projecció d'ordre social en tots sentits que sempre ha de tenir en compte la nostra entitat i "cul"

conservar el seu caràcter fundacional, i que només en casos
extremes excepcionals hauria de modificar-se (36 anys)
(Vidi i anell orfums)

L'any 1892 en que el Mestre complia els 25 anys, s'ocasiona en la
vida del seu esperit: va ja pas molts dies jo escribia: "Va fonda humanitat
del meu pare i mestre és parlada en les encícies del cristianisme en el seu sentit
més ampli. És aquesta una profecció que il·lumina la seva obra i que li
dona una integritat emocionant [2] per això que tenim en ell, exemples que un
gran artista, un músic sempre obediència a la veu de Déu, un gran conductor de multi-
tut, és a dir, un gran apòstol, un escriptor inspirat en els més nobles ideals, un
gran conseller i defensor, que moltes vegades en els seus escrits, en diversos de
les seues tan simples composicions musicals, de forma tan humil, però tan
riques de substància, i en diversos de les seues epístoles avui encara
més dites, però que constituiran una revelació que es publicaria, anàlisi
fites excepcionals."

"Tot allò en que el mestre intervingué, doncs, en el fons és impregnat del ma-
teix esperit, desde l'humilissim elat de mestre dels fillets infants d'escolania,
de monitor dels seus deixebles, fins a les més altes interpretacions musicals
amb el seu Orfeo Català (que ell creà i vivificà i li donà un esperit que
estem obligats a conservar), al cim de les quals no dubtem a posar aquella
incomparable interpretació de la "Parsifal" segons Saint-Saëns de Bach, amb
una tal claredat d'esperit, amb una tan íntegra donació, que mai més no s'ha
feta a veure, malgrat tots les evolucions tècniques i descobriments musicològics, que
per ells sols ben poca cosa hi podrien afegir"

de l'obra de l'Orfeo Català del Mestre Milet anomena
la florida dels orfeons a Catalunya. Una i l'altra
són embestides actualment ^{per alguns dels} pels nous ambats desco-
bradors de Mediterranis que fa molt temps que
existeixen. Aquests desconfien prou per bandera el
nom del Mestre Milet per empetir la nova obra.
Escau matissa obra. És una maniobra ~~que~~ que
ens ha de fer estar alerta i per la qual nosaltres hem
de deixar embancat. ~~Almen~~ Enolten alguna
de les algun dels conceptes que el Mestre
dijunt-se als orfeons, escrivia l'any 1984

¡ Nos sembla que molts d'aquests
pares podrien aplicar-se als temps presents }

conservar el seu caràcter fundacional, i que 37
només en casos extrems s'exceptuava l'hamia de
modificar-se.

L'any 1992 l'entitat nostra (homenajes en aquell temps) ge-
lebra la 17 prova anual de bonhomia i certament
modesta per trobar als punts calents. Estike-
rant.

L'any 1992 en que el Mestre compliria els 25 anys,
es decideix en la seva vida del seu esperit. No fa pas molts
dies jo escrivia: "la fundació ~~de l'entitat~~ ~~del seu país~~
~~i la seva~~ ~~és~~ ~~partida~~ ~~en les~~ ~~entitats~~ ~~del cristianisme~~
~~en el seu sentit més ampli~~ 20 i 3 en passant
Article ~~una~~ Guia "en

Aquest esperit fonament, racionalment, cristià
no l'admiri el mestre d'una manera gratuïta en l'última
ria; contràriament, esprit d'una convicció

profunda i d'un esforç de voluntat evident. Jo
crec en aquest moment, per honorar l'extraordinàriament
al mestre, llegir un paràgraf del meu carnet de
notes i impressions corresponent al mes de
Febrer de ~~189~~ de l'any d'aquest any 1892. Sin-
cersi: "Estic en plena regeneració. Després d'haver
llegit Nicolàs, he decidit emprendre la pràctica
del ~~Catolicisme~~ de la Religió. No em deixa de
cortar entrar de ple en la Te-catòlica.
mes és precis fer un esforç i, ajudant dels am-
barem a port."

[22 ~~febrer~~ Any després amb data 24 de Jener de 1924, ~~havia~~
En una lletra admirable sentida al M. deixeble
amantís en Joan Gilbert Carrins, amb motiu de
la mort de la mare d'aquest (i a la prax potser enshan.

(39)
rem de tornar a referir) declarava: "jo no trovo
res tan racional com el catolicisme; però t'adver-
teixo que pots arribar a estar convenent del
tot i no ésser catòlic. Sense la fe no s'és cristià;
no es desperta l'esperança ni la caritat que
és vida de l'ànima. Taquelles virtuts són gràcia
de Déu. Ell les dona... i no les nega a ^{cap} ^{home}
i sincer que les demana de cor. Que té que
unir l'amor dels pors carnals amb l'amor
que ens té Déu, Pare i font de tota paternitat.
Que ens pot negar l'amor infinit? Què és
-tí és que no diguem hipòcrites amb nosaltres
mateixos; oull dir que no ens enganyem
nosaltres mateixos; que verament l'ordenem
les coses bones. Així rai! Tots els malfactors
de món, demoni i carn no podran res contra nosaltres"

(40)

El dogmes de la nostra Religió estan per sobre
de la nostra intel·ligència (per ço són dogmes) però no estan
mai contra la raó. Un afluixa l'altre i formen
un tot perfecte i lluminós. Pos hi bona voluntat
i la natural humilitat davant la paraula
divina i no tinguis por de defallir en la
creença."

Y després d'un altis parafrasi ^{requiem} aquests paraules:
"Confessio" encara de la meua gran humilitat "Et
prego [sunt fides] que em perdoris si en aquesta
carta trobes en mi pretensió d'hombre. segun-
tament que me'n hi escapa. Però pot ésser
que jo sóc més que cristià, tan com un pagà, i que
venint a la veritablement la misericòrdia
de Deu com el més pobre pecador!!]"

(41)
No és estrany que aquest pònt ~~concret~~
profundament cristià en l'ànima de Millet,
donés ~~profundament~~ una replaudeix ~~inter-~~
~~parable~~ ~~essencial~~ penchant en tota la
seua vida i en la seua actuació artística.

No és estrany que aquesta rubllim amalgam
d'artista i de cristià en l'ànima del Mestre
es ~~transparent~~ ^{transparentes} ~~teggis~~ amb poca subjecció en
la seua obra ~~donc la seua intenció~~ ^{musical i literària},
donc la seua vida i en les seues interpretacions.
No és estrany la seua versió verament única
de la Passió segons el Mateu de Bach. El mateix amb
data de 21 de març de 1921 deia al seu deliciós amic
Jen. Hubert, parlant de les ^{llavors} ~~recent~~ audicions de
la Passió de Bach que ~~el mateix~~ ^{d'apellat} ~~havia~~ ^{acabava} de dir.

"Ben fibert que els artistes son com uns sacerdots
del bon Deu. No tenim la força sobrenatural
d'engendrar en nostres mans el pa de vida com
el ministre de l'Altíssim; no donem la gràcia
sagramental; però la cridem, preparem el
camin a la llum divina, ablanem cors
i afinem les ànimes; encénem lluminares
i espanten la força i fem baixar el noume
en la casa de la fust empedreïda. Quina
dignitat la nostra! Amb quina cordialitat havem
de donar gràcies a Deu d'apert de tan merescut.
Perque és una gràcia d'ell aquesta humilitat que
posem, aquesta cosa subtil que no té nom que s'acaja
d'aquella bellesa, flama immortal que encén la
vida, la crea, la fa vibrante i resplendent. Nosaltres

(43)
Nauem de treballar, treballar-lo que en diem
tècnica, amb tot el seny, amb tota la voluntat
i després... esperar, apujar-se, donar-se a
la voluntat divina, que empenyi, la guici,
el do, la llengua de foc que penetra en la pin-
tura del cos amb l'ànima (Com diu St Paul)
i allavors ja ho tenim nosaltres mateixos, ja
estemponents i vibrem i cantem i lliguem
còrs; fem unitat, feixos d'ànimes en una
correu una armonia; juntem l'home a la
Balsa creada. Oh felicitats moments! uns
on de nosaltres n'hi ha, d'aquí d'aquí, ens
en ensuperbem, i ja sabem afair el do celest
i creiem que és cosa nostra. llavors no tenim
la guicia, i ens quedem secs amb tota la nostra

(44)

probresa miserable, en mig del fang de la
prosa de la vida "

" Tot això és cert ben cert, creu; Ara, a l'òrfè
havem donat la gran Parnò de Bach. I per
tenir que veure jo amb Bach, el músic
enorme! que ve m'ha un pobret aficionat
de la música bona; i vet aquí que una mica
de bona voluntat, uns esforços per a quedar una
mica bé i fer-hi quedar els que en valen i m'aj
tinen, aquesta esquitidera ha estat premiada
pel bon fets, que és vida de vida, amb un èxit
veure. Havem vibrat un poc amb el goig
de la bellesa; hi havem posat un poc el cor
amb la pietat que la sublim trage'dra ha creat
en nosaltres des de infants, i tot hom ha fruit del goig
noble que ens millora i ennobleix "

(Pausa)

Hem aï com parla pànicament el mestre de les seues Farques
 musicals d'aquest any ⁽¹⁸⁹²⁾ des d'altre que de la novatada:
 "Ba uníica: treballant poc, però lo que faig agrada
 a licots de bon gust, i sembla que molts diuen
 que ho faig bé. "Escolta mon amo!", aquesta es la canço'
 meua inspirada, de meua tendresa: Després de molts dies
 de no veure-la, està al seu costat, sense murmurar, presen-
 tint sa presència - - - -

Parlant de la Primera prova anual (1ª començament)
 de l'Orfeó Català hem aï com s'expressa el mestre
 amb la seva senzillesa habitual amb data 3 d'agost (Can-
 net de notis): "Dumenge dia 31 del passat donà la ^{primera}
 prova anual l'Orfeó Català. Aport Orfeó fundati
 voluntat fins ara per en Vives i jo, en ha costat
 molta feina finals de cap"

(42)
El resultat del concert ha estat bo, la genera-
-litat de la gent el trobà un concert de pri-
-mera i fins als de l'ofici que sempre van preve-
-nir en contra lo que fan els companys, semblen
que els (hi) feu bastant pla.

"El programa era una novetat, ja que tot se com-
ponia de música no solament d'autors catalans
sinó que també eren de caràcter català. Les peces
les peces que es repetiren: la Canço dels Tres Tambors
cor (cor), un tros de l'Egloga nova per a quartet
(quartet): Marsa de pastors i Empurames i La fada de
Flors" d'en Laperia. També se demanà la repetició
del men "Choral" mes havent-se abaixat el cor
(cor) de uns 10 en uns 15 que el dirigí no volgué repetir-
la generalitat de les peces d'aquest concert van
se dirigides per en Laperia. Solament en Laperia se dirigí

La hermosa Fada de Ros 1

(48)

Vila
Hondar
del pte

En 1893 (el mestre ⁺ i xic) ja part de les tasques de l'Orfe
el mestre debuta en una feina nova per a ell: va
preparar d'un chors (improvisem de Teatre) per a la
primera edició a Barcelona de la "Causa
del Graal" de Parsival de Wagner a peu del mte
Mitre ja ~~ja que ell havia de dirigir aquella~~
que havia de dirigir-la alq "El concert de
la "Societat Catalana". El mestre Millet ens conta
que va acceptar però no sense temença "Parada l'auditor
en el Carnet de notes de referència ^{manifest} ~~en conta~~ : "Ha fei
- na ha rigut parada: chor d'homes, Cavallers;
chor a dins homes; dones; chor a dalt ^{en notes} ~~en notes~~ ^{en notes} ~~en notes~~
- But pensat al vstre, de dones, vis etc "

"L'execució ha estat regular ^{doncs} ~~doncs~~ els 39
dolents elements amb que compta Barcelona per
aquests cors. Jo no pensava sortir-ne com n'he
sortit dels cors, quan ^{vagué} veure la manera de cantar
d'aquells nois i els caps de coro de les Dones
i la poca destresa d'emissió d'emetre la veu
els homes. ---. El públic ha fet el tort, no hi ha
emparat, no hi ha trobat tot el gust, rebent a part
nos de música admirable d'una manera constant
perder; veurem les altres condicions si tindran més
sentit"

La gran part de la cursa popular no s'edificà en el quartic
nostre, però aquest material amb l'ajuda del seu autor
arribà a "els Catalans" i al final dels seus esforços
de llavors de "Cancions populars Catalanes, recollides i armonitzades".

per Francisco Alió." (article que no fou inclòs a l'obra 5^a
del ~~llibre~~ ~~llibre~~)

—
L'any de l'estima de l'emigrant de Vins ⁽¹⁸⁹⁴⁾ aquest ~~del~~
dumiteix el seu càrrec ~~que~~ de co-director de l'Orfeó
Català; a qui foren defudes les veritables causes? - Aquest
~~episodi~~ el cert és que aquest episodi no unirà
en cap moment l'amistat íntima (vivida en la vida
del nostre mestre) entre Lloret i Vins. Això pel·lissimament
justifica la franguesa amb la qual el primer d'expressar
en una lletra (que no podem afirmar que l'amistat en
curar) ^{dividida al seu amic} ~~entre el primer i el segon~~. En ella ~~talment~~
~~en propòsit~~ deia: "Amic Vins: ha tava carta d'admissió
m'ha causat més pena que sorpresa; no he a qui ve

tot això, però em sembla que no és gran cosa més (5)
que un desgavell de l'amor propi sent. Desitjo
conservi, que per alguna cosa et pot servir. Si t'he ofès
[en alguna cosa] perdona'm que jo ho soc capitant
a les teus [després] menyspreus a l'Orfeu vèien gran
part sobre mi, però... si no ets tu també pare de
la criatura? Reconeix-la i estima-la, si no et
capas d'hi posar hi els teus esforços per unal
afraida que ella sigui"

"No se que pensar de mi; jo alguna vegada he dubtat
de tu, però diu de la teva sinceritat, però ja pots
pensar que si no hi creies, ara en aquests
moments no t'escrivia aquests lletres, perquè
foren ben inútils!"
"Sigue com sigui tu has estat ^{et} mon amic

mes intims a poder un gran favor, i dir (13)
me guardi que no el sacrifici agraï amb
tota l'anima " . . .

L'amistat íntima, única, de plus l'útil
amb Amadeu Vives, amb tot, no es trenca
mai més. Ho demostren les seues relacions ^{ininterrompudes}
pades en el terreny de la més estricta íntimitat
ya havem al·ludit abans que aquest gran favor
a que fa referència el ~~North West~~ ^{North West} ~~es~~
~~d'ordre moral~~ fonamentatament d'ordre moral-
religiós.

x x x

El Convent Grieg a l'Ateneu Bandonier (el qual x any
de les cooperacions amb la "Capella Nacional Rum" } obria

a una admiració pel mestre, del sentiment de l'obra de l'esquirit unió de homes, (53 lín)
despersonals, repients, exaltats, d'un dels seus caminets de notes, amb data 1893, ho confirmen.

"Expressar lo que fuig, la leïra que ens embolcalla en
certs moments, records dels temps passat que deixonden esperances,
foia precis trobar paraules noves, harmonies mai sentides. Amb
quin gust he tocat grieg després d'haver sentit a la mar lo del temps que
ha fugit per sempre; quin encant! Ara voldria expressar quellam
d'allò, m'es afasant la ploma, res, fredor; és la flor que en
tocar-la es manceia; és sentiment tot un que ve i se'n va i no
sabes d'on ve i on va. Quin defalliment; quina emporança,
quina tendresa se sent en el record, potser mai i qualada
en lo present! Y és que queda tot més i idealitzat, l'espent se'n
apodera i s'expressa l'essència del temps que fou, i ho transfor-
ma amb no se quines faltes i vaguetats, dolor de nova vida!"

x x x

En confiar l'Ajuntament de la nostra ciutat la reorganització de l'Es-
cola la nostra "Escola Municipal de Música" al lletr. Antoni Nicolau, aquest
proposà com a professor de la matèria al lletr. Lluís Millet qui, molt més
jove en plena maduresa, s'havia de succeir amb la direcció del cen-
tre, més sin del nostre ensenyament musical. El mestre Millet, ad-
mirador fins a la medulla de Nicolau, el secundà i col·laborà en ell

amb un fervor no superat. Des de la seva
aula de hifsi, ^{Teoria} i ^{després} conjunt vocal, ^{després} ^{després}
cupà una memorable labor, no solament artís-
tica sinó també humana, paternal.
Els nombrosos deixebles que passarem per
la seva aula en donem fe cada dia.
dia ^{Fou una col·laboració didàctica, paral·lela a la universitat, amb el nostre} ^{interès} ^{progrés} ^{anterior} ^{mi} ^{col·laboració} ^(nomina) aquest any (1886), un any de plenitud.
per a l'Orfeó Català: fundades per els seus deu
i sis, inaugura la seva senyera, que s'encen-
derà plenament pel besse Morfada a l'entornat
"El Cant de la Senyera" i a la llum amb tot el
seu esclat. No hi pot haver major compensació
entre un gran poeta i un gran músic en aquest
obra. Si algun dia temps com els plans ara
hegirs la descripció emocionant de la diada que
(al darrer)

al mestre en fa a Felip Pedrell en una de
les lletres a ell [unipòs]

Segun la desampno' emmarcant que de la
diada en fa el mestre d'una llettra a Felip Pedrell
datada el 14 d'Octubre de 1896
(al document Felip Pedrell |

"Fr. S. Felip Pedrell"

"Molt estimat mestre: Va festa de Montsenat re-
-milla: va gentada era immensa; hi havia qui deia
que la germano sobre pujava la de l'Any del Mil-
-lari. Les celdes venaven!"

"Els actes religiosos resultaren amb tota serietat
ja que la gran majoria de peregrins eren gent sen-
-zilla del camp que havien vingut de tots els indrets
de Catalunya guardant encara dins el cor la brasa llucsa
de la fe vençuda dels seus avis"

"La clau de volta de la ciutat i també de la part il·lustrada
i la alta, hi tenien representació important."

"L'art, ja ho podem dir, hi feu un paper lluidíssim. Va
granetat de Victoria i de Brunel·la cantonava fort en la
gloria montsenatina portant a l'esperit així d'immortalitat."

stat, i al ^{en} sortir a fora lo timbre vert i aquest de les gralles donava ganes d'abraçar a tothom més benor al cel i feia ganes d'abraçar a tothom. La missa sense ésser entesa per la generalitat, s'imposà: «això es estrany, deien, però fa devoció». Això en boca de gent de muntanya diu més que tot lo que han dit nostres admirables crítics. Jo en vaig quedar content sobre tot dels himns, gloria i Sanctus!

"L'acte de la benedicció de nostra Xifera fou d'importància forta per als orfeonistes i per a tota la germania que omplia a venir al temple. Sortiren de la fonda les gralles al davant. Lo hi demanà cosa ben vella, tocaren un pas de Xifra, al danera la copla los nens, un requintell de gent munda, deneguida la florida d'abril, les noies i voltant la senyera que anàvem a santificar tots nosaltres, los homes ~~ad-~~ -guerreros d'aixecar-la sobre nostres cants. Com dir en Mançall:

" (De Pedru)
Deu entrada a la iglesia, gralles a un costat, 3
la innocència entra primer en la casa de Déu, i l'òque
majestuosa ofega los espinquets verdsos de les gralles.
¡Oh Moreneta dolça, aquí la hem la nostra ^{penyera} bandera!
l'emblem de nostres amors; tantifiquem-la! Lo Sr. Bisbe
tot cobert de roba blanca i d'or amb la mitra taler d'
cap. Allavors entonarem los jaigs d'en Brindieu, un
que amb nostre gorga, amb nostre cor i ànima. Cíes
rendiem dos tributs a la verga, un a la verge i l'altre
a un mestre genial català".

"Després de la benedicció entonarem a tota veu l' 'Himne
que jo he fet amb lletra d'en Marafall"
"En Cabezón encara s'admirablement amb
Victoria. Un pobre jove que esperava platets i bombes per en
festa grossa va quedar llúida!"

"A la banda hi haquí la processó al Misteri; li asseguro
que son espectacle hermos. Amb ordre admirable, sense

(de Pedrell)
va la gent pel tortuós caminet, semblava un regu-
ro de formigues que anàvem a proveir pà per l'àluma.
Quina llàstima que els cants dels pelegrins formin tan
dolents [en castellà molts d'ells] — i amb lo
aquella tonada de color de gos ~~gros~~ furi, m'
allau m'negre, amb aquell estil sime estil. ~~Per~~ que
diantre, lo grandios de l'escenari, lo rubiment
que covava en los cors recompensaven lo mal
d'orelles. Després de la benedicció de la ~~Creu~~
cantà l'home d'en Vives que produí gran efecte.
d'eco engrandíen les veus i semblaven que el
Chor de la muntanya contestés hosanna"

"Mansa feina, havia fet i el temps era curt pera
fer la vetllada preparada; l'Orpo' després de sopar
vels tingué temps de cantar los estimats foys.
i l'home a la senyera, i per haver de anar

la major part d'orkonsts a l'últim tren - ne⁵
sapigué molt greu no poder cantar cançons de la
terra. Haguera sigut lo « xello » final de la festa
del dia "

"Vens aquí, estimadíssim mestre, la relació a l'en-
gròs de la festa que Vifant ha ajudat a realitzar amb
sa bondat i amor a l'art noble "

"Perquè doncs també part en nostra satisfacció "

["Allà dalt no fou possible treure fotografia, unim-
rem de fer-ho a Barcelona "]

"Per reparar li enviare' deuen a alguns diaris.
No es " faci " il·luminos. Aquí, a Barcelona, n'hi ha algi
de bona voluntat que te' presentiment de lo
que val la cosa no és crític ni unió. Que hi fa
rem. Mentrestant los joys que en els experiments
estudiant la gran música viufi als ^{els} tren de l'obra "

(de Pedrell)

6
"Cregui estimat mortu amb l'auroz i venerant
de son afectuós amic

Senyoret

Barcelona 14 Octubre 1896.

55

Seria inútil de continuar parlant de la vida
de l'Orfeo en relació amb la del Mestre - Es pot
conferir. Si però que no deixarem de
mencionar alguns dels trets principals
~~del Mestre Mestre~~ d'aquest i esporàdicament
de la de l'Orfeo, deixant per a més tard una
cronologia completa.

(al 55 bis)

~~de continuar~~ ~~completament~~

seria inútil ^{veint} descriure la vida de l'Orfeo ^{\$5} i
recepte. Es pot conèixer. Si però ^{el} que es desitja
ensubir a alguns ~~els~~ ^{els} tres principals fora de la
vida de l'Orfeo i algun dels relacionats amb
ella, deixant per a més tard una cronologia completa.

Abans de la matamoni del Mestre potser el fet de més
transcendència, no pas espectacular, nió en gran
a la seva significació és la fundació de la "Capella
de St Felip Veri" que com ^(al 55 Fer) tot hom sap, s'avança
a les disposicions de l'Orfeo. De l'anada a Nica (Com
internacional) anença el seu nom.

Cada dia més estès de l'Orfeo.
Però en 1899 el mestre s'anà una cursa puríssima
irreoblidable: "Flor de llin i rosa" lletra i música
de mateix autor. A l'Orfeo i a les seves antel de l'evolució

[556]

No tro oblidem (hovenem al seu dia) que les composicions
religioses de Luis Millet marquen una trajectòria capital
exemplar. El cant popular religiós ~~tot~~ ell t'entén
~~no ha estat igualat~~ en les seues mans te visacions líri-
ques. Un. Luis Roure li deia un dia: "Aneu a veure
que p' donana tota la nova mítica, per haver escrit
les ~~se~~ seues "Lloances al Santíssim" ? "

al 55bis

de l'única amistia Mre Dolores Millet que un any 56
mes tard havia d'ésser la seva esposa. El primer
afecte del mestre cristallitzà en una melodia ^{celestial} ~~inabundable~~,
una de les més intimes i característiques de la didamita
del seu esperit: "Flor de lliri i rosa" que fou escrita per

l'autor en el carnet escolar de la seva deixeble
(que un dia ella oblidà en la classe)
com preludi d'un afecte perdurable.
dia personalitat del mestre ~~acostada~~ cada dia més
no volament en l'ordre municipal més en el llibre
ni ~~creix~~ cada dia més. Els poemes florals de Barcelona,
aquest malencony ~~que~~ el criden en el clos del seu
unanimitat i la Presidència de Tones i Ben
ges. Aquest contacte per la desaparició d'una amistat que
havia de durar tota la vida fins a culminar en la
la lletra cèlebre de 1912 del nostre gran berbe en 1912 i que
tots coneixen ~~en~~ ^{El nostre} en anomenat pel ^{de} Tones, de la
i en la qual el nostre gran servei de M^{re} de M^{re}

(7)
 Xicú. Quan ell anava al Palau Episcopal de Vich, se
 nosta Berbe el rebia a la Sala del Tron i el feia venir a la
 mateixa cadira episcopal li'manava ambure's
 en la mateixa cadira episcopal, tan era l'apote
 i adunans que li tenia.
 i en la qual l'anomenava "germà de Ministe-
 ri". ~~Quant~~ ~~excepcionalment~~ ~~També~~ ~~ful-~~
~~l~~ ~~de~~ ~~totes~~ ~~del~~ ~~cas~~ ~~durant~~ ~~el~~ ~~nostre~~ ~~li~~
 cantestí amb una epistola d'una Kuzellen
 Coprenedor: "Estimadíssim Sr Berbe: Qui vol que
 li digui després de la nova? Deixar que sigui
 ben digue de tan bona voluntat i estimació
 Si em té alguna qualitat no la deu pas a si mateix.
 Alabat sia Déu, i em comforti, i m'alenti i m'ajudi, per a
 poder correspondre a tan altes numpates. Ademes,

moltos cors, passables menes, no són més que un
eco de les ensenyances del Dr Tomas. Li veu l'anell
d'anomenament i ~~manam~~ ^{manam} ~~manam~~ Venpre com vulgui.
Leni indert

(Desembre 1912)

El mestre era anomenat pel Dr Tomas "dolç amic".
Quan ell anava al Palau Episcopal de Reus el nostre
Pere el rebia a la sala del Tron i el manava
a seure's en la mateixa Cadira Episcopal,
Per era l'afecte i admiracio que li professa.

A l'edat de 33 anys, el 25 d'agost de l'any 1900, el Mestre contrau
matrimoni amb Dolores Millet i Villà per compta
l'edat de 18 anys, com havem vist, deizable xova, cantant
de l'Orfeo Catala, Natural també de Masnou, i que fua Alfiliat
de les clanes del mestre a l'Escola de l'Escola a la nostra Entitat.

Com veurem, poc més de cinc anys el mestre pogué prou de tan dolça 59
companyia.

L'any del seu carament és de gloriosa recordança per al nostre Orfeó: Puniera
audició al nostre país de la IX Simfonia amb el Mte. Nicolau, al deien. ~~Stam~~
Junys el seu "Capmesne" i fa clops d'itimbies de l'Orfeó. [La nostra senyera es
embarçada i novament retornada a la nostra entitat que la presenta
en un concert memorable]. Nicolau escriu el seu primer poema coral ~~de~~ in-
portant i el que ha esdevingut més popular: "La mort de l'encolà", i el nostre mestre
la clica "pregària a la Verge del Remei". L'Orfeó, en la seva nova cons-
titució de chor mixte, mit per 1ª volta a l'Orfeó (Clontpeller, Manella, Perp-
uza). // L'Orfeó Calala i el nostre Milliet és associat als dolcs glories de la
nostre país. La pèrdua del nostre altíssim poeta Jacint Verdaguer,
^{en 1902} en representis intensament en l'ànima del poble, l'Orfeó s'hi sent inti-
mament compenetrat i aquesta entitat que sen representació de tots
les vers de la nostra terra canta amb emoció continguda la superba
absolrà del "Requiem" de Victoria, davant les venents despulls
de l'lu. Cinto i l'ata la direcció lloçanada del mestre.

Pero no tractem ara de descriure la vida intensíssima de l'O.C. i les seues efe-
mides que són també vida i efemerides del mestre. Ja es fana al seu tra-
<sup>(entre altres enumerar les col·laboracions amb Ch. Arlet Bordes de l'Esch. Cant-
de Paris)</sup>
L'any 1904, $\frac{1}{2}$ 37 $\frac{1}{2}$ de la vida del mestre $\frac{1}{2}$ apareix ————— (segues p. 60)

per primer vegada la Revista Musical Catalana,
butlletí de l'Orfeó Català, ^{en seva època i inspiració} tota ~~la vida i la inspiració~~
~~del mestre~~ pre per espai de 32 anys fou la publicació
més important: i a voltes la única en el seu
gènere, d'Espanya. El mestre en el seu primer llibre
ja confirma clarament els ideals que la
nostra que no són altres que els de l'Orfeó
Català, de la nostra música, ^{de les nostres entitats}
^{a l'esperança que donarà compte} dels nostres punts musicals, del monument
musical d'anar. La circulació de la revista amb
aquests ideals és espessa i taxativa en l'article
per conegut del mestre. I la confirmació la
tenim en els seus nombres contemporanis. [Aquest
ides directius s'han de respectar de manera intan-

gible, no mixtificada i rapisturada ni (60
algun dia volem promoure la nova
renouació. Sembla que sigui prou idèntica
per el primer certamen municipal festiu
per el Dipòsit del mestre ~~coincide~~ per a donar
nova vida a la música catalana, coincidint
amb el primer any d'aposta pública, con-
arzi mateix la fita forta de veure que representa
la 1ª audició d'una obra capital de la nostra
música: "Captant" (poem ~~de~~) del mestre
Novel·la.

Alguns d'ells van nàidament, ¹⁹⁰⁶ el mestre anant al III Congrés
Internacional de Cant gregorià a Sharbony, i es
castren el ^{empresari portada a terme} ~~parlament~~ del nostre Palau i Casa de
el ~~Dipòsit~~ ^{empresari portada a terme} ~~castren~~ ^{través} a la protecció i unió.

ficiència de D. Jaume Cabat, nostre benemèrit (62)
President, i la Dlle. de l'Enlana i Capella
de la Mercè li fan oferta, canviant guàrdia el
Mestre Jaume Camadó, ^{que} exerci fins a la
mort.

^{com s'ha fet} clòss que no es pot aferrar amb farrament
que el Mestre en 1905 tingués els primers contactes
amb Albert Schmentze, de primera lletta canja-
da d'Albert Schmentze (citada per mi en les notes con-
ferències sobre el tema ^{que varen tenir efecte en aquesta mateixa sala} elletat i Schmentze) data
del 26 de Febrer de 1908 ⁽¹⁾ En la biografia del Mestre agra-
relacions artístiques i humanes hem d'ocupar
evidentment un lloc d'honor. I es d'esperar
que documents posteriors ens donin el veritable primer
origen d'aquestes relacions ^{de juliol 17} contactes.
(1) Any que tenia efecte la 1ª cat. laborant de Schmentze
en documents de l'Orto

(Pausa)

63

Encara no complert un any i unig del meu naixement, morí en aquesta casa, l'espera del mestre i mare meua; en aquesta mateixa casa on feia poc temps que havia domiciliat amb una efímera il·lusió de prompta curació. Fou acambrada, amb enyorso intercanvi, pels seus comparses de chor, ^{també} amb l'abruptura del "Requiem" de Victòria ^{ara} cantada a l'entorn de les seues despulles mortals en aquesta malherida sala.

Cap dels dolors de la vida humana i artística del mestre assolida trágica profunditat d'abstíndol. Ho prova la lletina que vaig a provar de llegir, dirigida al seu germà polític Francese, d'una intimitat i gran clera sentimental superba.

"Digu així: "Amic Francese: Etic desorientat encara per a ésser poeta (resbeix a la pl. de Quint)

(64)
É brutal la realitat de la mort i deixa sense enna;
el cor s'envolota i rida, i l'entusiasme calla
tots dos; després el cor s'anerena i l'entusiasme divaga
i va del bé al mal com ~~aquell~~ anell esmentat dintre
una gavia que no hi té menjar ni beure."

"Sea Dolors era la meua pau; la fermansa de
la meua pau. Era serena, simple de serenitat, en
innocent com un albat, i tenia una humilitat ^{amb}
feresa de dignitat; era la pedra model per a aixecar
una llar. Ara jo he perdut la llar, la base de la pau.
Diu me perdoni! perquè qui pot dir l'home que
no sia pecat? ; quan, senyor, som dignes d'ésser fills vor-
tres? ; He complert jo amb la Dolors, Francesc? Diga'm-ho tu,
germà, perquè aiquí hi ha la meua dolenteria i si no vaig
ser digna de la Dolors viva, en el món, quan era al meu
costat, quan ella era jo mateixa, en diga ara que és

lluny de mi, purificant-me en l'absència.

(65)

"I ara el meu decaus, i ara no tinc decaus més amb Déu, si en dona la seva gràcia. / El meu fillot i el seu! Vet aquí l'únic amor que sento en lliga a la terra; però pobret!; i ahé jo per ele mare per a ell? És diferent un pare d'una mare! La delicadesa de l'amor de mare no la tenim nosaltres; i un home, i pot ambar a ésser home complet sense haver sentit l'escalfor de l'amor de mare?"

"Olt Frances, no m'abandonen, per l'amor de la dolor, no em deixen! Que em vegem trist, que em vegem alegre, oi sílen-me i estimen-me, per la prenda d'amor que tinc de ta germana, pel meu! el dolor aurrà desapareixent de nosaltres, més l'angust record de la dolor, no ens deixa intensísim per a pensar aquesta criatura digne de Déu i per tant dels homes

algunes!"

"Alen Travers, l'abraça tan germà"

Lleu

"Desembre 1902"

El mestre ho havia dit: "El dolor arriba d'apareixent de
mortalitat, mes l'angust revolta de la dolor
no ens deixa intensificar". En una lletra a pre ambien
ment m'he referit adreçada a Joan Jbert el 29 de febrer
de 1929, d'unet any després de la mort de la seva esposa
~~el leit-motiv de la mort dels seus estimats i a més~~
motiu de la de la mare el d'april, el leit-motiv de
la mort dels seus estimats trobava a cantar
en l'esperit del mestre ^{quan} ~~ja~~ escrivia aquestes coses

67
- Joves parables: " La Communió dels sants és un
dogma del Catolicisme i és dolç i consolador.
Fugen els nostres estimats del nostre costat i en
sentim una punxada cruel, però amb el sentiment
cristià, amb la fe que és gràcia de Déu la pen-
sada i els morts ^{sempre} ~~sempre~~ van arotant
d'amorosa i en una intimitat dolcíssima
ardors de l'ànima en una intimitat dolcíssima
i pura, i al pensar per ells sentim com els estimem
verament, molt més que quan en vida estàvem
en vida de carn i sentits materials. Tu amb
la mort de la teva bona mare encara estàs en
el període del dolor brutal físic (quan produeix
dir) però ja veuràs com més llunyant fruiràs
aquest sentiment íntim d'amor puríssim. A
més en para la matèria amb la mort de la mare

68
i de la nova esposa. Si, de prompt el dolor fou
afut, crudel, com d'una entrampa que
s'esquinça. El Dr Tomas i Bages ho devia canviar
per alguna de les cartes i em digué amb remunt-
me que aquest donou no és cosa bona, que pensa-
ment l'amor de fill a pare, d'esposa a esposa
és en el cel on es perfecciona i on és vera amor.
Gaudo amb, aquest ver amor de l'ànima ja és en
aquest món que el podem gustar i fruit, i som
fidels a Crist verb de Déu, centre de la Santíssima
Trinitat; Déu fet home, germà nostre. Jo la sento
l'emparança de les dues santes dones de la nova vida,
i les ploro encara, però dins la nova respiració
cristiana, me sento aquestes dones més aprop del cor
i de l'ànima que quan nos ulls, nos orelles i tots els
meus sentits. Es sentien prop men en el món afut!

meva conferència de Tondor) per que en ella el nostre ⁸⁹
Millet esposa de manera inspiradora la seva teoria
de la concepció estètica i de la creació artística, i
a la vegada la seva estètica musical ~~la nostra d'un país,~~
~~com més anelli en la pròpia terra, més universal serà~~
que podria resumir-se en aquestes paraules: "la unió
d'un país com més fonament anelli en la pròpia
terra més universal serà"

No
A+ l'any 1907

→ Saltar fins pà. 72
x x x

(69)

Ambl'ou Polèmica tinguda amb Xeriors a "la Ven de Catalunya" i datada
d'aquest mateix any 1907, el mestre dona estat netament
públic ~~al~~ ~~a la idea que~~ a la seva opinió que l'art
d'un país canvi més fonament aneli en la
pròpia terra més universal seria. Els anys
que el lligaran a la terra seria el repte de l'es-
perit (no dir la copia literal de la pròpia canço
popular autòctona; rebutat en el nostre país manca d'una
veritable tradició musical en totes les seues carac-
terístiques. Aquesta idea secundaria sempre l'estètica
musical del Mestre, en els seus articles, polèmiques,
revisions etc. - - - ~~ja tindrem ocasió de referir-nos~~

movament

a ella quan parlava de la Palestrina amb Ferhant.
70
~~l'estinguda entre "Eluvador" i R. M. C. l'any 1930.~~

En una de les polèmiques, la que s'estingue amb
Robert Ferhant, amb motiu d'un concert d'obres del referit.
autor donades ~~a~~ a finals de l'any 29, Millet es plauia
fer al lluny també a aquesta teoria per car amb ella
que podrem dir, però ~~amb~~ els articles del Mestre
a més de constituir una refutació contundent del
sistema ochonbergia emprat per Ferhant, ~~tot~~
~~tablement~~ ^{forment} ~~amb~~ ~~un~~ ~~bres~~ ~~constitueixen~~ ~~un~~ ~~tractat~~ ~~del~~ ~~que~~ ~~és~~ ~~la~~ ~~col·locació~~ ~~al~~ ~~seu~~ ~~per~~ ~~la~~ ~~creació~~
^{comprenguent} artística. El primer dels dos articles del Mestre Millet
estava dedicat a la crítica del Concert referit, ~~el~~
després del qual Ferhant li contesta a "Eluvador"

(71)

amb dos ^{altres} articles que hento no posem en aquest moment.
Mulet per últim li dedica un altre importantíssim a la
nuestra publicacio tan engrada. Son tan interessants
que no podem deixar de llegir-ne diversos paràgrafs.

Desvollem-ne uns del primer article (2^a i 3^a en 4ª pàgina
primera i segona) R.M.C. (1930)

Per a totat, el 2^{on} article, més admirable encara part del
2^{on} article, més admirable encara, que continua que
fes esquivar les vestidures als nostres recalcitrants
d'adeptes i snobs, defensors d'unes idees ja quasi
tan antigues de l'edat de la Maria Castanyer avui
ja completament antiquades.

olia així el Mestre Mulet!

~~Amb l'any 1908 en que s'inaugura una nova etapa~~
 Amb la inauguració del Palau de la Llúcia
 Catalana, ^{l'any} 1908, s'inaugura ^{també} una nova
 etapa en la vida de l'Orfeó Català i en la
 del mestre. ~~L'obra de l'Orfeó Català anterior~~
~~l'actiu de l'OC. anterior a aquesta data ha~~
~~estat analitzada molt lleugerament en aques-~~
~~ta conferència i mereix una meditació seriosa~~
~~des de diferents facetes de les activitats del Mestratge han~~
~~estat fins ara teimament apuntades i elles mereixen~~
~~un estudi aprofundit. Però no acabareu aquesta~~
~~conferència sense fer menció. Ho fareu i de val~~
~~i en bona vida i talent un altre dia dintre d'aquest~~
~~mateix any del Centenari. Però ja que he estat~~
~~aquesta~~

cell entra en la primera plenitud de la seva vida d'home
 humana, social, literària i artística. Les seves grans rea-
 litzacions musicals com a intèrpret, com a conductor
 de cor i d'orquestra en les grans obres dels genis; la ma-
 jor part de tots els seus escrits, conferències, crítiques, dis-
 cursos, epístoles de tota índole apleguen el'aperta data
 gloriosa. Ens manca, a més, parlar més extensament
 en línies genèriques, del compositor de música religiosa
 i profana, de les seves preferències musicals i literà-
 ries,

(a la pl. repíent

des uns dessebles púdils, del ~~reial~~ ^{castellani} ~~de cor~~ de com ell concebia l'obra dels Orfeons
fells espirituals de la seva obra (qu'estió molt
^{important} / dels uns últims temps i de
^{que m'era un apartat.}
La seva tanta mort.

Amb tot l'inauguració del Palau de la Música
Catalana ^{com he dit} constitueix, com he dit, una fita culminant
de la seva vida. ~~En~~ ^{en} ~~el~~ ^{en} ~~disant~~ ^{disant} en l'acte que
encarna' tal acontexement, ~~allí~~ ^{allí} defineix la finalitat
per la qual el Palau havia estat creat: "Perquè aquests
països, deia, s'han d'assabonar dels cants nostres i dels
que vindran, han de fer vibrar en creixent i brollant
les diferents modalitats de l'ànima catalana."
la nostra ànima

a través del camp, fins a per senonar en potència 75
sublimar el cant d'afirmació de la plenitud
del nostre ésser: allavors sonarà aquest coral
com a cosa sapuda al uix del cor de la gran
ciutat futura! i [i acabava després exclamant:
"Oh terra Catalana! Oh cunna del cunna del
nostre ésser! A tu aquesta casa per ara
i sempre!"]

Meditem amb aquestes paraules, i ^{després d'un} ~~per~~ examen
de consciència sincer, vegem ^{2nd} en la nostra actuació ha
respost tot hora a la consigna del Mestre, ^{que} que
ella ⁷⁵ ~~no~~ ^{hauria} sempre la nostre uort i guia.
Millet en la seva conferència "La Cançó popular catalana"
Lana! ^{encarnant} ^{idealment} en les bellíssimes cançons de "La Dama
encarnant" ^{encarnant} ^{idealment} en les bellíssimes cançons de "La Dama

76
d'Aragó, "la representació simbòlica ^{d'ajust} i el nostre ideal
municipal: "Tots som germans de la Dama, i tots sentim
la dolçor, la dolçor de sa presència, la noblesa de sa
gràcia que per nosaltres ho és tot! "Oh amorosa
dama, robadora de l'amor!"

^{el mestresap que}
N'estem humans i podem canviar per oblid i
per engegaments parafges. llavors com veiem ~~Beber~~
^{encara} el punt les paraules del mestre amb les quals
clouí aquesta directari,!

"Mes si mai te oblidem si perdém tot
parlar, i la teva gràcia honesta no sabém relatar,
ni per una dona estranya ens deixem esdum,
i pels cants de cultes teus oblidém ton cançó,
Oh la dolça Catalunya, Oh la Dama d'Aragó"

77
torna al corcumb tu. centúria, aïnce
el vol de la Canço i tornarem a la pràctica
per fidels al teu amor. Oh amorosa
Aigua Maura, robadora del meu cor!!

17 May 1967